

TENEN

26. årgang nr. 4 – maj 2016

Indhold:

Danmarks ældste landsbyskolehus	side	3
I Jomfru Fannys fodspor	side	6
På udstilling i Göteborg	side	8
Referat af TENENs generalforsamling	side	9
De Unævnelige	side	11
Det er tid for kontingentbetaling	side	13
S.O.S – sribet olmer strik	side	14
Vibeke Linds strikprøver	side	17
Mangfoldig Strikkekunst - billeder	side	18
Bogomtale	side	20
Postkort om borddækning	side	21
Vinmanden i Super Best	side	22
Telefonliste for TENENs bestyrelse mv.	side	23
Bagsiden – Græsbleget lærred	side	24

QR-koden henviser til dette bladnummers side på Internet.

TENEN Dansk Tekstilhistorisk Forening

Formand: Annet Laursen Skjelsager, Dorthesvej 2, 3520 Farum, telefon 44 95 05 55

Næstformand: Lone de Hemmer Egeberg, Teglgården 66 st.th, 3460 Birkerød,
telefon 45 81 05 05

Kasserer: Bent Bille, Søndergade 66, 5620 Glamsbjerg, telefon 64 72 15 65

REG.NR. 1551 GIROKONTO 143 01 30 • SWIFT-BIC: DABADKKK IBAN: DK23 3000 0001 4301 30

Medlemsskab tegnes hos kassereren. I 2016/2017 er prisen pr. år 250 kr.

Husstandsmedlemsskab koster 300 kr.

Medlemmer får tilsendt tidsskriftet TENEN.

TENEN – Danish Society for Textile History – Verein für Dänische Textilgeschichte

Tidsskriftet TENEN

Redaktion: Annet Laursen Skjelsager, Dorthesvej 2, 3520 Farum, telefon 44 95 05 55,

ePost silke-annet@silke-annet.dk • Vibeke og Frits Lilbæk, telefon 26 60 28 40,

ePost vofl3450@gmail.com

Sats og billedbehandling: Frits Lilbæk • Digitaltryk: VesterKopi • ISSN: 0906-9526

Copyright © TENEN og forfatterne • 24.05.2016

TENEN udkommer fire gange om året – sidst i månederne august, november, februar og maj. Deadline for redaktionelt stof er seks uger for eller efter aftale med redaktionen.

Artikler og indlæg sendes til redaktionen

fx med ePost – eller evt. maskinskrevet med brevpost. Tekst og illustrationer adskilt.

Annoncepriser: 1/1 side: 525 kr. 1/2 side: 300 kr. 1/4 side: 185 kr. 1/8 side: 135 kr.

Ældre numre af TENEN kan købes ved henvendelse til foreningens kasserer

– så længe lager haves. Prisen er 65 kr.

Ændring af sendeadresse meddeles til kassereren.

Internet: <http://www.tenen-dk.tk>

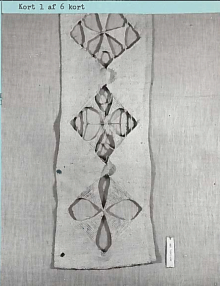
I løbet af 1600-tallet blev enkelte skoler indrettet med den hensigt at skaffe mulighed for undervisning af almuens børn. Undersøgelser, som Nationalmuseet foretog for nogle år siden, har vist, at landets ældst bevarede landsbyskole menes at være Rasmus Svendsens Skole i Fakse.

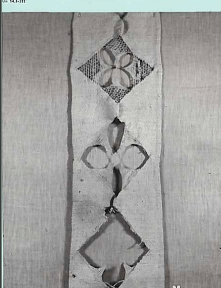
Imidlertid er det Prins Carls Skole i Store Torøje mellem Fakse og Store Heddinge, der anses for at være det ældste bevarede landsbyskolehus i Danmark – nogle få år ældre end de rytterskoler, som Frederik IV lod opføre.

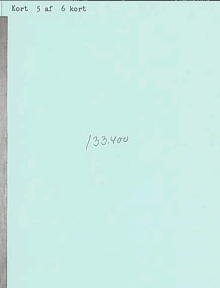
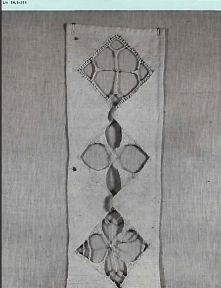
Skolehuset i St. Torøje er opført i bindingsværk og har størrelsen 5 gange 3 fag - godt 60 kvm. Gulvet er stadig det oprindelige stampede lergulv.

Om skolens indretning hedder det i prins Carls fundats af 22. september 1722 for de i alt 6 skoler under Vemmetofte og Højstrup godser: *"I disse Huse ere tvende Fag paa den høyre Side, naar man kommer ind, indrettet til Skole-Stue med en Jern-Ovn udi, et Bord, aatte Bænke og Hylder rundt omkring ..."*

Skolerekvisit D.14.w.		Store Torøje Smerup sogn Stevns herred Præstø amt		528
1 prøvekuld	L 10	nr. nr.	342/1969	neg. nr.
133.396		Store Torøje Smerup sogn Stevns herred Præstø amt		528
133.397		Kort 1 af 6 kort		
Groft bølrelærd m. indsatte partier i gennembrudt arbejde tilvirket af hørtård. (grov udklipshedebo). Gråhvid B. 17 cm. L. 264 cm. Det smalle lærredsstykke har håndsøm ca. 1 cm. bred på alle 4 sider. Igenennem hele stykket udklippede ruder ca. 9 x 9 cm, længde fra rudespids til rudespids 13 cm. Ruderne sidder ganske tæt, med 1,5-2 cm mellemrum mellem hver rude. I ruderne er indsat forskellige eksempler på hørtård arbejder med store åbne mønstre, der som midtermotiv viser en korsform eller en edderkop. Teknik: Meget grov udførelse af udklipshedebo, (kniplingssyning). Gave fra Prins Carls Skole i St. Torøje, gennem Konserveringsanstalten i Brede 16.1.1969. HF. Anvendelse: Formentlig til ophängning i skolestuen som model ved håndarbejdsundervisning. BWK Indkomme 6 om.m. pigekrinoline				133.397

Skolerekvisit D.14.w.		Store Torøje Smerup sogn Stevns herred Præstø amt		528
1 prøvekuld	L 10	nr. nr.	342/1969	neg. nr.
133.398		Store Torøje Smerup sogn Stevns herred Præstø amt		528
133.399		Kort 2 af 6 kort		
				133.399

Skolerekvisit D.14.w.		Store Torøje Smerup sogn Stevns herred Præstø amt		528
1 prøvekuld	L 10	nr. nr.	342/1969	neg. nr.
133.400		Store Torøje Smerup sogn Stevns herred Præstø amt		528
133.401		Kort 3 af 6 kort		
				133.401

Registrering af mus. nr. 342-1969. Neg. nr. 133.396 til 133.401. Store Torøje, Smerup sogn, Stevns herred, Præstø amt. 6 kort.

Skolerekvisit: 1 prøvekuld. Groft bølrelærd m. indsatte partier i brudt arbejde tilvirket af hørtård. Grov udklipshedebo. Gråhvid. B. 17 cm. L. 264 cm.

Det smalle lærredsstykke har håndsøm ca. 1 cm bred på alle 4 sider. Igenennem hele stykket udklippede ruder ca. 9 x 9 cm, længde fra rudespids til rudespids 13 cm. Ruderne sidder ganske tæt, med 1,5-2 cm mellemrum mellem hver rude. I ruderne er indsat forskellige eksempler på arbejder med store åbne mønstre, der som midtermotiv viser en korsform eller en edderkop. Teknik: Meget grov udførelse af udklipshedebo, kniplingssyning.

Gave fra Prins Carls Skole i St. Torøje, gennem Konserveringsanstalten i Brede. Indkommet sammen med en pigekrinoline.

Anvendelse: Formentlig til ophängning i skolestuen som model ved håndarbejdsundervisning. HF 16.1.1969.

Børns skolegang i prins Carls skole startede, når de var 6 år gamle, og den fortsatte, indtil barnet havde lært nok til at kunne blive konfirmeret: *“Til Skolens Inventarium og Børnenes Læsning findes en Bibel, fem nye Testamenter med tilføjede Psalmebøger saa og Et Hundrede Stykker Catecheser og Et Hundrede ABCDer, hvilke Bøger forblive ved Skolen ...”*

Omkring hundrede år senere blev “den nye” skole bygget. Den blev også brugt i hundrede år indtil den blev fjernet i 1919, hvor der blev bygget en endnu nyere bygning, som findes endnu; men dens brug til skoleformål ophørte i 1939.

I 1916 sørgede Vemmetofte Kloster for en istandsættelse af den oprindelige bygning, som samme år blev overtaget af Nationalmuseet. Bygningen blev fredet i 1959.

Skov- og Naturstyrelsen overtog bygningen fra Nationalmuseet i 1989. Bygningen administreres fra Falster Skovdistrikt, som også har ansvaret for bygningens vedligeholdelse.

Midt i billedet er den “nye” skole i St. Torøje. Det er i den prøvekluden formentlig har været i brug. Man kan forestille sig at prøvekluden er kommet til Nationalmuseet i forbindelse med dens nedrivning i 1919. Prins Carls skolehus fra 1719 synes balvt i højre side.

-- www.thorshoj.dk

Noter:

- Teksten er inspireret af www.thorshoj.dk samt danmarksbistorien.dk
- Prøveklud på side 4: Billedtekst jævnfør første kartotekskort af 6, dog let redigeret – kluden skønnes at være fra sidst i 1800-årene. Registrering i 1969 ved HF = Hanne Frøsig
- Fotos på side 3: Lilbæk

Før symaskinen – eller hvad et billede gemmer af teknikker. Lørdag den 27. august 2016 kl. 11 – 16 er søjlesalen i kælderen i Værløse Kirke reserveret til os. Se mere på kalenderomslaget for dette nummer. Tilmelding til formanden.

Hanne Frøsig Dalgaard:

Luksusforordninger - 1558, 1683, 1736, 1783, 1783 og 1799

Særtryk af de seks artikler i tidsskriftet TENEN i perioden 1998 til 2014. 122 sider på luksuspapir i A5-format med illustrationer i farve og sort/hvid. Vejer 247 gram. Udgivet af TENEN – Dansk Tekstilhistorisk Forening 2015. ISBN-13: 978-87-994893-3-6. Pris 175 kr. plus forsendelse.

→ Bestilles hos foreningens formand, Annet Laursen Skjelsager, silke-annet@silke-annet.dk / 44 95 05 55.

I Jomfru Fannys fodspor

Museet i Aabenraa har fået den geniale idé at lade en person spille Jomfru Fanny, der går igen – rundt i museet – og så tage tilskuere med på slæb i en times tid.

Undervejs var der placeret effekter, der menes at have tilhørt Fanny. Det var fx en chokoladekande og en dug hun selv har broderet. Ved disse ting og andre steder gjorde Jomfru Fanny ophold, berettede om genstanden, og hvad der nu ellers var at fortælle lige der. Ved et maleri stoppede hun op og lo af, at Aabenraas matador sendte sine flipper til hende, når de skulle ordnes.

Hele vandringen startede med, at Fanny kom ind i sin sorte kjole med de hvide kanter ved håndleddene og en hvid krave. Hun satte sig i en stol, og her begyndte hun at brodere. Da uret slog 7 slag, rejste hun sig, og historien begyndte.

Der findes ikke noget billede af

Jomfru Fanny, men et silhouetklip forestiller givetvis hende.

Teaterstykket er skrevet af Kaj Nissen, der hurtigt sagde ja til at sætte nye ord på fortællingen. Kjolen er kreeret af Dora Krag Hansen. Dramaturg hhv. instruktør var Jakob Oschlag og Bodil Schäfer.

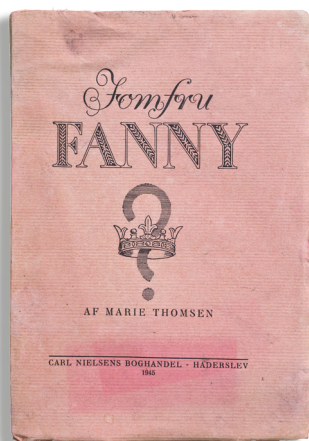
Anna Kindberg spillede Fanny-rollen, og hun gjorde det godt. Til daglig er hun projektkonsulent i et EU-projekt.

Anna har spillet teater siden hun var 8 år. Hun er født i Hjordkær vest for Aabenraa, hvor hendes forældre havde en købmandsforretning. Anna har hele sit liv kendt til historien om Jomfru Fanny, ligesom hun elsker håndarbejde. Ved særudstillingen med Jomfru Fannys Broderier prøvede hun for første gang at

agere, hvor publikum var lige op og ned ad hende. Det var spændende og helt anderledes end at stå på scene. Hun kontaktede derfor museet og foreslog projektet. Anna havde allerede kendskab til diverse hjælpere fra Det Lille Teater i Gråsten, så der var ikke så langt fra idé til handling.

Blandt de sidste replikker får hun øje på bogen Jomfru Fanny af

Marie Thomsen. Bogen blev forbudt af tyskerne under 2. Verdenskrig, da den indeholdt spådomme og syner om krigens udfald. Den blev derfor solgt under koden: Håndbog i kabinavl!

På museets opslagstavle hænger der et udklip fra Der Nordschleswiger. Artiklen handler om Jomfru Fanny teater på Museet.

I TENEN 9. Årgang nr. 4 fortælles om generalforsamlingen i Aabenraa og vores besøg på Michelsens gård i Kolstrup, hvor vi bl.a. så Jomfru Fannys rejseskrin og dets indhold. Et særtryk kan købes hos TENEN

– det kan også hentes frit fra foreningens internetside.

I marts 2005 var der en særudstilling på museet, hvor det var Jomfru Fannys meget fine broderier, der blev vist frem. Det blev der fortalt om i TENEN 16. årg. nr. 1.

Den aften, hvor vi overværede forestillingen havde den lokale video-mand Niels Chr. Nielsen fået lov at filme. Resultatet findes på YouTube som et ni minutter langt sammenklip.

Vibeke Lilbæk

På udstilling i Göteborg:

Jeg var fristet af titlen på en særudstilling "Det stora stygn" på Röhsska museet i Göteborg, og da et familiebesøg kunne kombineres med en tur til museet, var valget ikke svært.

Udstillingen var meget velbesøgt af begge køn, og den adskilte sig da også fra, hvad jeg forventede af en broderiudstilling, idet der var lagt meget lidt vægt på det tekniske og stor vægt på budskaber. Det var en udpræget politisk udstilling, og der var mange eksempler på, at man havde forholdt sig til verdenspolitiske begivenheder som 11. september terror, mellemøstlige konflikter ol. Men også lokale kommunalpolitiske problemer var vendt – fx et omkring tre meter højt vægtæppe med en tegneserieagtig dialog mellem en stramtandet socialrådgiver og en klient med lange skriftlige kommentarer – alt lavet på lærred med store grove kontursting i uldtråd, og en havde broderet hele ruller med mange meter med fortløbende dagbogsnotater.

Jeg havde ved en del arbejder lidt svært ved at se, hvorfor det skulle broderes i stedet for at blive tegnet/skrevet, idet jeg ikke følte, at meto-

den og teknikken tilførte budskabet noget.

Ser man på det broderitekniske, vakte to ting min opmærksomhed: et vægtæppe med grove uldsting i mange retninger og lag, som gav en 3-dimensionel overflade samt nogle små elegante landskabsbilleder syet med spinkle silketråde på tæt, fint hørstof og broderet med helt enkle vandrette sting i åben form.

Det var absolut en interessant og seværdig udstilling.

Margit Ambeck

*A Path Strew with Roses. Severija Inčirauskaitė-Kriaunevičienė, 2008.
Korsstygnsbroderi på begagnad bilkaross.*

Foto: Modestas Ežerskis

Referat af TENENs generalforsamling

lørdag den 19. marts 2016 på Museum Silkeborg BLICHEREGNET – i Thorning

Valg af dirigent. Bestyrelsen foreslog Lone Falkenberg til dirigent, og da der ikke var andre forslag, blev hun enstemmigt valg. Herefter indledte dirigenten med at konstatere, at generalforsamlingen var lovligt indvarslet, idet tid og sted blev annonceret i TENEN 26. årg. nr. 2.

Navneopråb. Der var mødt 17 deltagere, heraf var de 15 stemmeberettigede.

Formandens beretning. Den var trykt i TENEN 26. årg. nr. 3. Omtalen af det aflyste arrangement i efteråret foranledigede formanden til at efterlyse ønsker fra medlemmerne med hensyn til arrangementer, ture m.m. Endvidere blev det oplyst, at Facebook-siden havde 119 medlemmer, hvilket må siges at være meget tilfredsstillende.

Godkendelse af beretningen. Beretningen blev godkendt uden kommentarer.

Indkomne forslag med betydning for budget. Der var ingen.

Fremlægelse af revideret regnskab samt budget. Kassereren fremlagde regnskabet, som viser et mindre underskud. Dette skyldes, at det i 2015 lykkedes at udgive Hanne Frøsig Dalgaards bog om luksusforordningerne, som ikke var medtaget i årets budget. Hvis ikke bogen var blevet udgivet, ville underskuddet fra 2014 være blevet ændret til et overskud. Bogen har i øvrigt solgt godt, og der refterer nu kun et meget lille antal eksemplarer. Derudover kan det tilføjes, at tryk og forsendelse af bladet som sædvanlig er foreningens tungeste post.

Herefter blev regnskab og budget godkendt.

Fastsættelse af kontingent. Bestyrelsen havde valgt at foreslå uændret kontingent, da vi har et pænt indestående på bankkontoen. Dette blev enstemmigt godkendt.

Valg af bestyrelsesmedlemmer for 2 år ad gangen - i lige år vælges 4 bestyrelsesmedlemmer, og i ulige år vælges 3 bestyrelsesmedlemmer. På valg var: Lone de Hemmer Egeberg, Lis Slottved, Vibeke Lilbæk og Maj Ringgaard. Alle blev genvalgt uden modkandidater.

Valg af revisor, revisorsuppleant samt 2 bestyrelses-suppleanter for 1 år. Margit Ambeck var villig til genvalg, og hun blev også valgt. Det samme gjaldt posten som revisorsuppleant, som vedbliver at være besat af Hanne Schneller. 2015's suppleanter var Anni Bloch, Susanne Rundquist Pedersen og Tina Ejlersen. De to førstnævnte blev genvalgt.

Øvrige indkomne forslag. Der var ikke indkommet forslag.

Eventuelt. Bent Bille informerede om TENENs rejse til Barcelona, som han står for. Rejsen er nu overtegnet og programmet, som er sammensat ved hjælp af Bents forskellige kontakter, er tilrettelagt som en studierejse, hvor der er besøg på enten museer eller værksteder både formiddag og eftermiddag. Dog er en halv dag afsat til at "være turist" med bl.a. besøg i Gaudi-katedralen.

Susanne Lervad informerede om en TENEN-rejse til Lyon, som er påtænkt i september 2017. Rejsearrangør er det svenske *Kinaresor*. På

deres web findes oplysninger om 2016-årets rejse, som er en testrejse. Dog er denne rejse planlagt at foregå i november.

Susanne Lervad fremviste også resultatet af BLICHEREGNE'S kursus i chokoladesyning. De små "chokolader" var næsten lige til at spise – se bladets forside.

Vibeke Lilbæk forberedte deltagerne på dagens tekstile indslag om de unævnelige ved at henvise til Annemor Sundbøs bog Kvardagsstrikk, hvor der findes omtale af dagens værtssted.

Endelig tog formanden ordet for at takke værten for at have taget så godt imod os og ydet os husly og fortælle om dagens generalforsamlingsgave, som bestod af diverse

hefter og plakater fra Danmarks Folkelige Broderier og TENEN's CD fra 6 danske øer. Endelig delte hun også en plakat ud, som viser de første 100 forsider af TENEN. Til slut overrakte hun bladredaktør, webmaster med meget mere Frits Lilbæk en erkendtlighed for hans store arbejde.

Herefter var der ikke flere, der ønskede ordet, og dirigenten afsluttede generalforsamlingens formelle del med at takke for god ro og orden.

Lone Falkenberg, dirigent

Lis Slottved, sekretær

Aabenraa, den 25. marts 2016

ps: Det originale underskrevne referat kan ses hos sekretæren.

Generalforsamling 2016 i Blicheregnes kaffestue

Efter generalforsamlingen og åbningen af særudstillingen S.O.S. strik på museet, var det Margit Ambecks tur til i Pilgrimsberberget at fortælle om:

De Unævnelige

Margit har en stor samling af undertøj efter sin mor, som havde en lille trikotageforretning i Hylke syd for Skanderborg og fra folk, der har givet noget samt egne indkøb på loppemarkeder. Som lederen af Museet i Thorning konstaterede, er hun en meget seriøs samler.

Margit har delt sin samling op i forskellige perioder, og vi kunne bagefter få lov til at røre alt det vi ville, men hvor mange der fik gjort dette, ved jeg ikke! Tiden løb!

Oprindeligt havde kvinderne ikke bukser på, kun skørter – og gerne mange, hvis det var koldt i vejret.

I 1800-tallet kom empirekjoler i silke. Kjolerne var så tynde, at de kunne komme gennem en vielsesring, og det gjorde, at der blev be-

hov for at have noget under kjolen. Det blev til posebukser, der var åbne forneden. Krinolinerne kom i midten af 1800 tallet. Stiverne i skørtet kunne vende rundt som en vindblæst paraply, og det gav behov for bukser uden åbning.

Ud over at mamelukker i starten kun var til børn, er der er ikke bevaret meget børneundertøj, men blebuksefacon og buks med læg til at vokse med barnet, havde Margit dog eksempler på!

Hun viste flere varianter af bukser. De havde ofte fast linning og var lavet af stout pyntet med fine broderier – taget på skrå af stoffet, så de var meget fleksible.

I 1920-erne kom kunstsilken kombineret med bomuld – også kaldet Tråd og Silke. Det gav undertøj,

der var blødere at have på og samtidig ikke fyldte så meget som det "gammeldags" i lærred. De blev i 1930-erne suppleret med trikocharmeuse, der gjorde undertøjet tyndt og behageligt.

1950-ernes trusser var af perlon og dralon stoffer. Selv har jeg næsten ikke kendt til andet i min barndom. Specielt perlon var et hit i mit hjem i 1950-erne og også dem med lodden vrang! De havde alle elastik i taljen og ved buksebenene.

Underskørterne var med fast linning og ofte med en lomme. I starten af 1900-tallet var skørterne stivede. Skørterne kunne være fint broderede og have helblonder. Der blev også vist underkjoler med broderi.

Undertøjet til overkroppen kaldes liv, underliv, livstykket og korseskåner. Faconen afhænger af modens udvikling fra 1920-ernes flade

former til tider, hvor brysterne fremhæves.

I midten af 1800-tallet kunne man købe maskinstrikkede strømper. I 1920-erne kunne man købe lange strømper af kunstsilke, og i 1940-erne kommer nylonstrømperne. De var dog ikke i starten allemands eje.

I 1951 starter crepenylon med at overtage markedet, og snart blev det muligt for alle at erhverve sig et par nylon-strømper.

I starten blev strømperne holdt oppe af strømpeholdere og strømpebånd. Senere kom hofteholderen, der til sidst blev erstattet af strømpebukser.

Selv om elastikken blev opfundet i 1860-70, blev det ikke i starten brugt til undertøj. I dag er det nok utænkeligt at finde trusser uden elastik!

De stivede skørter husker jeg fra slutningen af 1950-erne, hvor skørterne helst ikke skulle være strøget for meget, så noget af stivelsen gik af. Desuden var det fint med en lille bjælde i underskørtet – gerne én fra en fuglefrøkløkke!

Man ikke også mange husker, hvordan man sendte strømper til opmaskning. Det har min mor i alle tilfælde gjort, og senere var det hende og mig, der maskede op for fremmede.

Tak til Margit fordi vi måtte se den fine samling.

Resumé ved Vibeke Lilbæk på baggrund af Susanne Rundqvists noter samt egne erfaringer

Jens Krøigaards Trikotagefabrik A/S
Herning, tlf. 533 (fl. lin.)
Dame- og pigeundertøj
Faconstrikket, rib-rib, interlock og tråd og silke

Ladekjær Mikkelsen
Trikotage- og konfektionsfabrik
Danmarksvej 1, Ikast, tlf. 419
Strikvarer, undertøj til damer og piger

A/S Carl Ellerbæk
Grønnegade 55, Herning, tlf. 73
Kontor i København: Svend A. Marder
Vesterbrogade 18, tlf. VEst 8843
(privat: GOthåb 8227)
Jylland og Fyn: Poul Hansen
Silkeborgvej 19, Århus, tlf. 2 51 40
Undertøj i charmeuse, PERLON m. v.
Bluser i PERLON-jersey

Hans Jensen's Eff., Trikotagefabrik
Bredgade 4, Ikast, tlf. 24
Undertøj til damer, piger, herrer og drenge

Reklamering i 1957

Det er tid for kontingentbetaling

Det er muligt at betale kontingent på flere måder. I år sendes der ikke gammeldags giro-indbetalingskort med ud, fordi de er ganske dyre at bruge og derfor stort set ikke bruges mere.

Det nemmeste er at betale via netbank, og her er betaling uden gebyr en mulighed. Man kan betale som indbetalingskort eller som pengeoverførsel. Husk at sikre, at afsender er rigtig. Anfør også medlemsnummeret der står på adresseringens første linie.

Man kan betale i en bankafdeling henholdsvis en postekspedition med kassefunktion – men i disse tilfælde skal man påregne et gebyr på 40 kr. eller mere for servicen. Også ved den metode skal medlemsnummer og afsender anføres.

Det er ligeledes muligt at betale fra udlandet – de nødvendige betalingskoder er anført. Husk afsender samt medlemsnummer, så du nemt kan krydses af på medlemslisten.

Betal straks og senest 1. juli 2016 – så bliver kasserer og bogholder glade.

Det vil være glædeligt, hvis du hjælper med at skaffe et eller flere nye medlemmer!

Har du spørgsmål, så tøv ikke – kontakt endelig kassereren ...

På forhånd tak og god sommer – *kasserer og bogholder*

Kontingentopkrævning for 2016/17:

Kontingent kan indbetales via netbank, posthus eller bank.

I Danmark bruges:

REG.NR. **1551 KONTO 1430130** ← FORENINGENS GIROKONTO

Udenfor Danmark bruges:

SWIFT-BIC: **DABADKKK IBAN: DK2330000001430130**

I 2016/2017 er prisen pr. år 250 kr. – husstandsmedlemsskab koster 300 kr.

Betal straks og senest 1. juli 2016. Husk indbetaler-navn og -medlemsnummer – således som det står i adresseringen.

Ny? – så skriv endelig sendeadressen til brug for tidsskriftet TENEN. Send gerne din postadresse og din mail-adresse til kassereren og fortæl, at du har betalt.

Venlig hilsen fra kassereren:

Bent Bille, Søndergade 66, 5620 Glamsbjerg,
mail: bille.glamsbjerg@gmail.com telefon: 64 72 15 65

TENEN Dansk Tekstilhistorisk Forening

S.O.S – STRIBET OLMER STRIK

Bente Sørensen fra museumsfor-
eningen bød de mange gæster vel-
kommen og talte om at være på det
rigtige sted på det rigtige tidspunkt.
GEM'erne var på besøg og ville se
på olmerdyner. De ville prøve at
omsætte kulturarven til nye ting for
at bevare den gamle viden.

GEM'erne udstrålede glæde,
mens de havde gang i strikketøj.
Der blev tænkt på både detaljer og
kvalitet.

Derefter gav hun ordet til Han-
ne Pjedsted, medlem af GEM'er-
ne (de Garn Elskende Mesdames),
som indledte med at tale om grup-
pen af 5 strikkere, som gerne går i
gemmerne for at finde inspiration til
nye strikkesmodeller. Således havde
de også været i Blicheregnens Mu-
seums gemmer for at finde og un-
dersøge de olmerdugsvævede dy-
ner i den hensigt, at de ville lade
sig inspirere. De ønsker nemlig ved
at omsætte dele af farvesammensæt-
ningerne og sribemønstrene til mo-
derne strikning at holde fast i den
tekstile kulturarv i de gamle olmer-
dugdyner. Oprindeligt var vævning
og strikning håndværk for mænd;
men efterhånden som kvinderne
overtog det tekstile område kom det
til at ligge noget i skyggen af andre
(mandlige) håndværk.

Hanne Pjedsted omtalte også
en af de meget store fordele ved
at strikke, nemlig at teknikken ik-
ke kræver mange værktøjer, kun et
nogle garn og et sæt strikkepinde.
Det kan derfor let medbringes over-
alt.

Hanne Pjedsted afsluttede sin ta-
le med en tak til Blicheregnens Mu-
seum og Louis Hansens Fond samt
endeligt de fem strikkes familier
for den store støtte. Uden deres tål-
modighed og forståelse for, at huset
flød med garn og tegninger overalt,
at opvasken stod i dynger og nul-
termændene samlede sig i hjørner-
ne, ville det ikke have været muligt
at udarbejde hverken designet eller
strikke det færdige produkt. – især
da det er en proces, som tager me-
get lang tid. Med disse ord erklære-
des udstillingen for åben.

Formanden for TENEN, Annet
Laursen Skjelsager overrakte bogen
Sytrådens Historie til de 5 GEM'er:
Else Bank Jørgensen, Hanne Pjed-
sted, Ebba Melsen, Emmy Hansen
og Solveig Damgaard, ligesom mu-
seumsinspektør Karen Margrethe
Boe modtog et eksemplar af denne
bog samt bogen om Luksusforord-
ningerne som tak for imødekom-
menhed og stor gæstfrihed i forbin-
delse med dagens generalforsam-
ling.

Selve udstillingen var flot og in-
spirerende at se. Der var puder, trø-
jer, bluser, nederdele, sjaler, vanter,
sokker mm. strikket i farveafstemte
garner, alt var med striber og farver
inspireret af de gamle olmerdugdy-
ner, som også var med på udstillin-
gen.

*Susanne Rundqvist Pedersen
i samarbejde med Lis Slottved
Udstillingsbilleder ved VoFL.*

Hanne Pjedsted fortæller ➤

STRIKPRØVER

– kom om bag maskerne i Designmuseets Bibliotek

Norske lusekofter, “islændertrøjer” fra Færøerne, vanter fra Gotland og Sejerøs stjernemønster er blandt de traditionelle mønstre og dragttyper, der stadig inspirerer nye generationer. Nordisk tradition i strikning og hækling er et “hedt” emne og for nylig kunne *Strik med nordisk tradition* genudgives, pionerbogværket for kreativ strikning.

Vibeke Linds bog fra 1981 er rig på skønhed, billedmæssig inspiration, kulturhistoriske informationer og praktiske anvisninger – baseret på hendes grundige undersøgelser af mønstre, dekorationer, snit, funktion og materialer – især uld. Allerede hurtigt efter sin første udgivelse blev bogen udgivet på engelsk og japansk, og i mange år var den udsolgt fra forlaget.

Designmuseets bibliotek har en stor samling af de originale strikprøver, der har dannet grundlag for bogens righoldige illustrationer. Samlingen er blevet erhvervet til biblioteket som en generøs donation fra Vibeke Linds familie.

Efter indlemmelsen i biblioteket blev strikprøverne emballeret i klare og syrefri lommer, for at den strikkeinteresserede kan se både forside, bagsiden og de garner, der er blevet brugt i de enkelte strikprøver. Så nu finder man ikke kun mønstrene og deres historie i bogen – man kan også se selve strikningen.

Kom og se! – Oplev materialet helt tæt på, ret og vrang – uld, hør, silke, garner, masker, struktur og farver. Dét kan man ikke andre steder ...

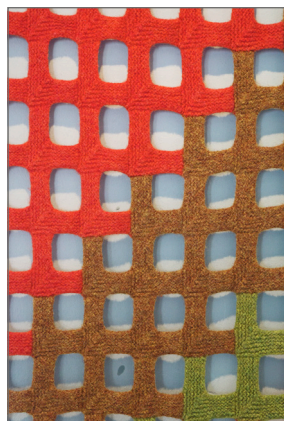
I Designmuseets bibliotek findes flere bøger af Vibeke Lind (1923-2013), hvor også hendes arkiv med optegnelser findes. Desuden kan man læse om hende i kvindebiografisk leksikon.

Anja Lollesgaard
Designmuseum Danmark

NOTE: Vibeke Lind: *Strik med nordisk tradition*. Forlaget Rosinante. ISBN 9788763831406. 127 sider. Set til 250 kr. Førsteudgaven blev udgivet af Høst&Søn.

Billeder fra Køng Museums udstilling “Mangfoldig Strikkekunst”, der viste forskellige former for strik – med vægt på både det historiske, det tekniske og det kreative.

- Vivian Høxbro viste inspirationer af 200 år gamle strikkede nattøjer fra Lol-land og Falster. Hun har genstrikket nogle af trøjerne, så deres imponerende kunstfærdige mønstre nu kommer frem i lyset. Der var også andre af hendes farverige strikarbejder.
- Cathrine Kahrs havde fra udstillingen "Kongelige inspirationer" på Amalienborgsmuseet udlånt en strikket kjole i tyndt hør, som er inspireret af Dronningens grønlandske dragt.
- Annette Danielsen viste ting fra nogle af sine strikkebøger under mottoet: "Der er ikke noget værre end at sidde en søndag aften uden strikkeset".
- Charlotte Kaae viste bla. modeller fra sin nye bog med strikkeopskrifter til børn i størrelse 2 til 8 år. Børnene har lagt motiver på perleplader, og hun har derefter strikket motivet efter barnets design. Der er brugt en særlig retstrikningssteknik kaldet Grafisk Gobelinstrik.
- Stine Leth strikker ikke beklædning - hun strikker kunst - både indrammede billeder til væggene og mangeartede og farverige objekter, der ligesom andre malerier og skulpturer giver stemning og karakter til de rum, de udstilles i.

Vivian Høxbro, Annette Danielsen og Charlotte Kaae har udgivet adskillige strikkebøger.

*Teksten er inspireret af pressemeldelse
fotos: Lilbæk – marts 2016*

Bogomtale:

Tunesisk hækling – Til dig og din bolig af Pernille Cordes. Forlaget TURBINE, 2015. 165 sider med mange farvebilleder. ISBN 978-87-406-0369-9. Pris 299 kr. hos *Englegarn.dk*

En ny bog om et gammelt håndværk – den måtte jeg se – det er en oplagt måde at forny sin viden på.

Det er ikke svært at hakke eller lave tunesisk hækling. Det bliver nemt et ret fast stykke tekstil. I bogen er grundviden gemt til side 128 og frem. Her gennemgås almindelig tunesisk hækling, der her kaldes tunesisk ret, derefter tunesisk glat, tunesisk vrang, tunesisk helmaske, tunesisk stangmaske og selvfølgelig ind og udtagning plus det at hakke rundt. Desuden er der et afsnit med tunesisk hækling i flere farver.

At det kan være svært at få kanten fin og lige, er der også taget højde for.

Men det, der slog mig, var de mange fine mønstre som for eksempel på forsiden, hvor det er en tevarmer, der har det fine mønster.

Bogen er delt ind i emner, der alle gennemgås på bedste måde. Heraf kan nævnes harlekintern, cirkler, bobler, hanefjed, norske mønstre og meget mere.

At lære et nyt mønster at kende er i bogen brugt til at prøve ideen i et nyt emne. Dette kan man selvfølgelig følge slavisk eller bruge den nyhvervede viden på sin egen måde.

Idéerne er mange, så det er bare med at lade fantasien rulle. At lave tunesisk hækling eller hakning er en anden måde at hække på. Man bruger for eksempel en lang hæklenål, der er en stopper på, eller man bruger en lang hæklenål med krog i begge ender.

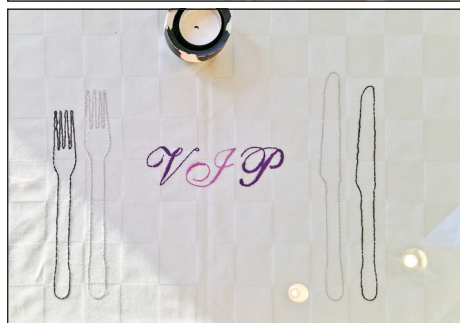
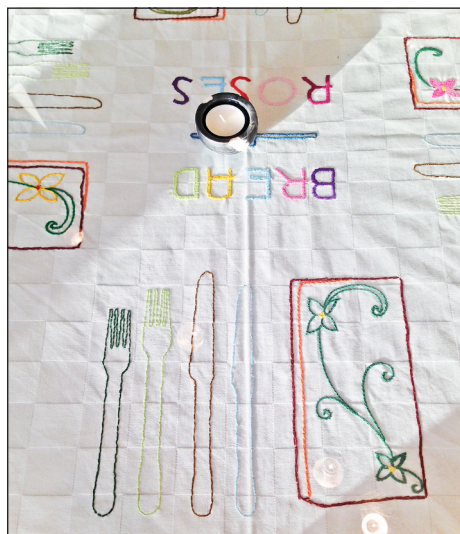
Alt i alt er dette en inspirerende bog, så man får lyst til at genopdage teknikker, der måske ligger lidt langt tilbage i hukommelsen, eller man kan simpelt hen lære en ny teknik at kende.

Vibeke

ps.: Der kommer mere om hakning i et senere nr. af bladet.

Borddækning – i Skovhuset ved Søndersø i Værløse

Efter en meget fin rundvisning i februar 2016 om cobramaleren CO Hultén fra Sverige, skulle vi spise i caféen. Og hvilke borde mødte os – en sand fryd for øjet!

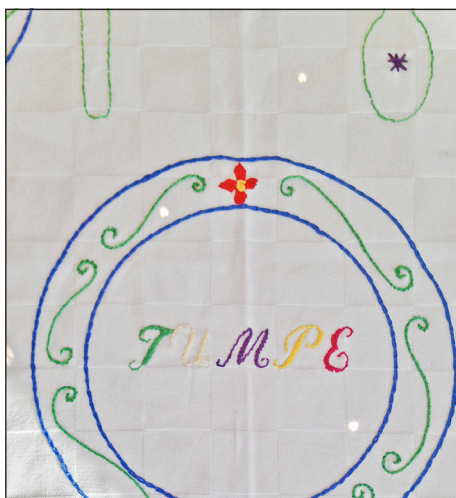
Kunstneren Iben Dalgaard har sammen med brodøser fra “Place de Bleu”, der forener dansk design og etnisk håndarbejde, broderet 8 forskellige hvide duge fra Georg Jensen. De er broderet med alt fra tallerkener, bestik, sentenser og meget mere. Kvinderne kommer fra Marokko, Syrien og Nørrebro. Temaet var: *Be my guest*.

Iben Dalgaard er født i 1961 og uddannet fra Det Kongelige Danske Kunstakademi. Hun havde i 2011 en udstilling i Skovhuset. Udstillingen hed “Picture this”.

Hos Iben Dalgaard er håndens arbejde sammen med resten af vore sanser menneskets eksistentielle udgangspunkt. Broderi som håndværk var i udstillingen brugt til at vise en række sociale og kulturelle episoder i diverse fællesskaber.

Efterfølgende gav Ny Carlsberg-fondet Skovhuset mulighed for at erverve dugene til glæde for caféens gæster.

VoFL

Søren Matthiessen

er pensioneret oberst fra forsvaret. Han boede her i Allerød og genkendte os fra en fest med fælles venner.

Billedet viser ham i Super Best, der havde den tradition hver lørdag at have betjening i vinafdeling med en "ægte" vinmand med læderforklæde.

Søren er også logebror i frimurerne i København. Vi har selv besøgt huset på Blegdamsvej og han lærte os bla. at brødrene bruger skødeskind, hvor det hvide er det mest fornemme. Desuden bruger alle sorte veste, der signalerer den laveste rangorden, og at alle så var ens.

Frimurerlogen i København flyttede til Blegdamsvej i 1927 og der arrangeres jævnligt rundvisninger. Huset ser nærmest ud som Joakim von Ands pengetank. Det indeholder samlingslokaler for logebrødrene samt spisesal og garderober. Morsomt er det at se de hundredvis af små skabe til høje hatte. Skabene er alle låst; men de bruger den samme nøgle, for at markere at logebrødre stoler på hinanden.

Det er i øvrigt logebrødre, der klarer det praktiske så som at være tjene-
re, når kongehuset holder kur. Søren skulle selv til kur i den følgende uge.

-- VoFL

Telefonliste for TENENs bestyrelse mv.

<i>navn</i>	<i>adresse</i>	<i>telefon / ePost</i>	<i>buv</i>
Annet Laursen Skjelsager	Dorthesvej 2 3520 Farum	44 95 05 55 <i>silke-annet@silke-annet.dk</i>	formand + redaktion
Lone de Hemmer Egeberg	Teglgården 66 st.th. 3460 Birkerød	45 81 05 05 <i>debemmeregeberg@gmail.com</i>	næstformand + kalender
Bent Bille	Søndergade 66 5620 Glamsbjerg	64 72 15 65 <i>bille.glamsbjerg@gmail.com</i>	kasserer
Lis Slottved	Hjarupvej 10 6200 Aabenraa	74 63 03 50 <i>slottved@dlgmail.dk</i>	sekretær + korrektur
Vibeke Lilbæk	Kollerødvej 39 3450 Allerød	26 60 28 40 <i>vofl3450@gmail.com</i>	redaktion
Maj Ringgaard	Helmsvej 37 2880 Bagsværd	21 40 43 76 <i>Maj.Ringgaard@natmus.dk</i>	bestyrelse
Susanne Lervad	Lindevej 14 1877 Frederiksberg C	22 11 08 26 <i>sl@termplus.dk</i>	bestyrelse
Susanne Rundqvist Pedersen	Rådm. Steins Allé 45, 5.tv 2000 Frederiksberg	26 62 80 80 <i>susanne.rundqvist@mail.dk</i>	bogholder
Hanne Frøsig Dalgaard	Bredebovej 33, 6.tv. 2800 Lyngby	45 87 55 30 <i>hanne.dalgaard37@gmail.com</i>	korrektur
Anni Bloch	Thingvalla Allé 5 2300 København S	32 59 59 77 <i>annibloch@gmail.com</i>	suppleant
Margit Ambeck	Lyshøjgårdsvej 87, 1.th. 2500 Valby	36 30 61 50 <i>m.ambeck@gmail.com</i>	revisor
Hanne Schneller	N. Frihavnsgade 49, 2.tv. 2100 København Ø	35 38 35 45 <i>hanne.schneller@hotmail.com</i>	revisor- suppleant
Susanne Nielsen	Grusgravvej 10 4660 Store Heddinge	56 50 11 26	forklæder
Frits Lilbæk	Kollerødvej 39 3450 Allerød	23 92 42 85 <i>vofl3450@icloud.com</i>	redaktion + webmaster

TENENs studietur til Barcelona bliver gennemført.

TENEN på internettet - www.tenen-dk.tk - tjek også
dette bladnummers egen webside med ekstra billeder samt
de henvisninger / links som omtales i artiklerne.

Brug TENENs digitale opslagstavle alias
www.facebook.com/groups/tenen.forening
- gruppen har nu 138 deltagere - er du med ?

Brug TENENs publikationer som gaver.

Hjælp med at hverve nye medlemmer i foreningen TENEN.

»Græsbleget Lærred« er et Udtryk, som vi desværre snart helt maa give Slip paa, det er tiltalende og tilidsvækkende; thi man er umiddelbart tilbøjelig til at tro, at Græsblegning er mindre skadelig for Tøjet end kemisk Behandling, som er den Metode, Industrien nu betjener sig af. Helt uddød er Græsblegning dog ikke, og paa en Forespørgsel har Magasin du Nord oplyst mig om, at Firmaet endnu har en Blegemark ved Dragør og en gammel Bleger til at røgte Lærredet.

Vi sporer endnu den gamle Fremgangsmaade i Navne som »Blegdammen«, »Bleghaven« o.l. At lægge et Stykke Lærred paa Bleg i dugvaadt Græs var en højst æstetisk Syssel, som maatte virke inspirerende paa en Digter og blive prist i Ord og Toner. Saaledes daarer da Elverkongens Datter Hr. Oluf: »En Silkekjortel jeg giver dig fin, den bleged min Moder ved Maaneskin«. Og i Solskin gaar Sognefogedens Lone, der er Centrum i Chr. Winthers stilfærdis-

ge Landsbyidyl, og røgter sin Dont: »Hun vanded der sit Lærred, sit Garn og sit Drejl«.

Margrethe Hald (1897-1982)

Tekst og blegemark

er citeret fra De Bolstre Blaa - 1940

